

רשימת פרקטיקות – מותאמת למי שעברית אינה שפת אימם

ד"ר אודי צמח | היחידה למגוון ויה"ל | ehud.tsemach@mail.huji.ac.il

שאלות - הטמעת פרקטיקות לדוברי עברית שפה שנייה

- בחרי 2 פרקטיקות ליישום בהוראה בקורס שלך.
- כיצד בכוונתך ליישם את הפרקטיקה בקורס?

מוקד בשיעור	הפרקטיקה
במהלך השיעור	1. יתירות בשפה Rephrasing יתירות היא חזרה על רעיונות במילים אחרות. כלומר להגיד את אותו התוכן באופן שונה. יתירות מסייעת לדוברי שפה שנייה להבין טוב יותר את התוכן בשיעור. היא עוזרת למי שלא שולט בעברית להתמצא ולקלוט את החומר הנלמד. Redundancy is the repetition of ideas in different words; in other words, expressing the same content in another way. Redundancy helps second-language speakers better understand the content of a lesson. It supports those who are not proficient in Hebrew in finding their way and absorbing the material being taught.
במהלך השיעור	2. תשומת לב למונחים תרבותיים חשוב לשים לב למונחים בעברית שלא ברורים לאדם שמגיע מתרבות אחרת. השפה בה אנחנו משתמשים כוללת לא מעט מונחים מקומיים. למשל, בחינוך מושגים כמו "בגרות", "חינוך ממלכתי", "פסיכומטרי", "מקצועות המחר" לא קיימים בשפות אחרות. עוד: "אשכנזים וספרדים", "עולה חדש", "שירות קבע", "שביל החומס", "אפטאר", "תוג'יה". דרושה מודעת להכיר את המושגים האלה ולתרגם אותם לא רק מילולית, אלא לספר את הסיפור מאחוריהם. Awareness of Cultural Terms It is important to pay attention to Hebrew terms that may not be clear to someone coming from another culture. The language we use includes quite a few local concepts. For example, in education, terms like <i>Bagrut</i> (matriculation exams), <i>Mamlachti education</i> (state education), <i>Psychometric exam</i> (university entrance test), and <i>Mahar subjects</i> (humanities, social sciences, arts) do not exist in other languages. Other examples include <i>Ashkenazim and Sephardim</i>, <i>Oleh Hadash</i> (new immigrant), <i>permanent military service</i>, <i>the Hummus Trail</i>, <i>Iftar</i>, and <i>Tawjihi</i>. There is a need for awareness to understand these concepts and to translate them not only literally but also to explain the story behind them.
במהלך השיעור	3. שימוש בדוגמאות ובאמצעים ויזואליים המחשה של מושגים ורעיונות מופשטים באמצעות מספר דוגמאות, כולל אמצעים חזותיים ואחרים, יכולים לסייע לסטודנטים להבין טוב יותר את התוכן בשיעור. בהקשר זה מומלץ להציג 3-4 דוגמאות, מה שעשוי למנוע את ההחלפה של הדוגמה עם המושג. ולהסביר באופן ממצה כיצד המושג בה לידי ביטוי בכל דוגמה ודוגמה. Use of Examples and Visual Aids

Illustrating concepts and abstract ideas through multiple examples, including visual and other aids, can help students better understand the content of the lesson. In this context, it is recommended to present 3–4 examples, which may prevent confusion between the example and the concept itself. It is also important to clearly explain how the concept is expressed in each individual example.	
4. חיבור לחיים של הסטודנטים והתייחסות לרקע התרבותי במשימה כתבתי סדנה חדשה על למידה שיתופים בקבוצות מגוונות. אחד המוקדים הוא ליצור משימות למידה הרואות במגוון התרבותי משאב. למשל, בקורס על "פוליטיקה בכיתה" של ד"ר אדר כהן, הוא מציג המשגה לגישות לעיסוק בפוליטיקה בכיתה, ואז הוא מבקש להתחלק לקבוצות הטרוגניות. 4. Connecting to Students' Lives and Considering Cultural Backgrounds in Assignments I created a new workshop about collaborative learning in diverse groups. One of the main focuses is designing learning tasks that see cultural diversity as a resource. For example, in the course <i>Politics in the Classroom</i> by Dr. Adar Cohen, he presents a framework for different approaches to addressing politics in the classroom and then asks students to split into heterogeneous groups.	במהלך השיעור
5. עצירה ועיבוד תרגיל עיבוד כולל עצירה של ההרצאה או הדיון לטובת עיבוד והפנמה של החומר. לבקש מהסטודנטים לפתור תרגיל שמסכם או חוזר על החומר. לכתוב לעצמם מה הם הבינו-מסקנות או תובנות מהחצי שעה האחרונה. אפשר גם לבקש מהם לפתור את התרגיל ולהעלות אותו לפאדלט, או פלטפורמה שיתופית אחרת. לבקש מהסטודנטים לכתוב בשפת אימם, אנגלית או ערבית, כך גם סטודנטים ערבים אחרים יוכלו לקרוא את מה שכתבו. Pausing and Processing A processing exercise involves stopping the lecture or discussion to allow time to internalize the material. You can ask students to complete a task summarizing or reviewing the content—for example, writing down what they understood, their conclusions, or insights from the last half hour. You can also have them upload their work to Padlet or another collaborative platform. Encourage students to write in their native language, English or Arabic, so that other Arabic-speaking students can read what they wrote.	במהלך השיעור
6. עבודה בזוגות ובקבוצות לעיתים, סטודנט שמתקשה בהבנת החומר יכול להסתייע בחברו לשיעור כדי להבין את החומר. לאור זאת, מומלץ לתת לסטודנטים משימות לביצוע תוך כדי שיעור (למשל ניתוח של מקרה בוחן מסוים באמצעות מושג מרכזי בקורס). אפשר לתת ציון רק על הגשה, ללא ציון, העבודה יכולה לסייע למרצה/מתרגל. לתת להתחקות אחר ההבנה של הסטודנטים בכיתה. Working in Pairs and Groups Sometimes, a student struggling to understand the material can get help from a classmate. Therefore, it is recommended to assign tasks to complete during the	במהלך השיעור

lesson (for example, analyzing a case study using a key concept from the course). You can grade them on submission only, without assigning a score. This work can help the lecturer or teaching assistant track students' understanding in class.	
7. תרגום על ידי הסטודנטים בקורס אם למשל מציגים מושג מרכזי בעברית בקורס, אז מבקשים מאחד הסטודנטים דוברי אנגלית או ערבית "איך הבנתם את זה בערבית". לא רק לתרגם מילולית, או תרבותית. אם הייתי רוצה להגיד את זה בערבית, לחבר שלי או בן משפחה בערבית – איך הייתם עושים את זה? Student Translation in the Course If you introduce a central concept in Hebrew, ask one of the students who speaks Arabic or English: <i>How did you understand this in Arabic?</i> Not just to translate literally or culturally. <i>If you wanted to explain this in Arabic to your friend or a family member, how would you say it?</i>	במהלך השיעור
8. מרצה אורח דובר שפה שנייה אם מביאים מרצה אורח, יש אפשרות להביא מישהו שדובר ערבית, ולהנכיח את האפשרות לדבר ולשאול בערבית (תוך תרגום לכלל הסטודנטים בכיתה). Inviting a Guest Lecturer Who Speaks a Second Language If you bring in a guest lecturer, you can invite someone who speaks Arabic to make it possible for students to speak and ask questions in Arabic (while translating for the whole class)	במהלך השיעור
9. בחנים במהלך הקורס מומלץ לקיים בחנים קצרים תוך כדי הקורס, למשל בסיום השליש הראשון, ולא רק בסופו. סטודנטים בעלי שפה שנייה נוטים לצבור פערים, והדרישה ללמוד את החומר לבוחן יכולה לסייע להם לעקוב אחרי הקורס. Quizzes During the Course It is recommended to hold short quizzes during the course, for example, at the end of the first third and not only at the end. Second-language students tend to fall behind, and having to study for a quiz can help them keep up.	הערכה
10. לאפשר הגשה באנגלית לאפשר הגשת עבודות ומבחנים באנגלית. Allow Submissions in English Allow students to submit assignments and exams in English.	הערכה
11. מגוון צורות הגשה לתכנן מספר צורות של הגשה: עבודה כתובה, הצגה בעל פה (סרטון או פודקאסט), בתוצר פיסי לצד הסבר כתוב.	הערכה

A Variety of Submission Formats Plan multiple submission options: a written paper, an oral presentation (video or podcast), or a physical product accompanied by a written explanation	
12. מונחון ואוצר מילים *הערה חשובה – שירותי תרגום ניתנים ע"י היחידה למגוון בחינם* ניתן לגבש רשימה של מילים קשות ומונחים מרכזיים בעברית ולתרגם אותם לערבית ואנגלית. מומלץ להעלות את הרשימות למודל ולהפנות את תשומת לב הסטודנטים לכך שהמשאב קיים. בנוסף, ניתן לקיים פעילות רב-לשונית שבה הסטודנטים משפוט אם שונות צריכים להגדיר מונחים מרכזיים בקורס ע"י ניתוח של דוגמאות. Glossary and Vocabulary <i>Important note: Free translation services are offered by the Diversity Unit.</i> You can prepare a list of challenging words and key course terms in Hebrew and translate them into Arabic and English. It is recommended to upload these lists to Moodle and point out to students that this resource exists. Additionally, you can hold a multilingual activity where students from different language backgrounds define central concepts by analyzing examples	הכנה לשיעור
13. תרגום הסילבוס היחידה למגוון מציעה שירות של תרגום הסילבוס לשפה הערבית. מומלץ להציג את הסילבוס בערבית בשיעור הראשון וגם לחלק דף מודפס לסטודנטים. Translating the Syllabus The Diversity Unit offers a service to translate the syllabus into Arabic. It is recommended to present the Arabic syllabus in the first lesson and also hand out a printed copy to students	הכנה לשיעור
14. שילוב חומרים בשפות אחרות לחלק מהספרים והמאמרים הקאנוניים יש תרגום לערבית, לעברית ואנגלית. אפשר להתייעץ עם קולגה שמכיר את החומרים בערבית כדי למצוא אותם ולהעלות לאתר. במידה ומצאתם מקור או שם של ספר, נשמח לסייע לכם לאתר את העמודים הרלוונטיים. Including Materials in Other Languages Many canonical books and articles are available in Arabic, Hebrew, and English translations. You can consult with a colleague familiar with Arabic materials to locate them and upload them to the course website. If you find a source or the title of a book, we will be glad to help you locate the relevant pages	הכנה לשיעור